

Monitorings- en verantwoordingsrapportage Nationaal Programma Heerlen Noord (NPHLN)

Monitoringsrapportage medio 2024
Programmabureau NPHLN

September 2024

Inleiding

Middels het Nationaal Programma Heerlen Noord (NPHLN) gaan de samenwerkende partners binnen het programma de sociaal-economische uitdagingen in het gebied daadkrachtig aan. Hiertoe zijn het Toekomstplan 'Hier start onze inhaalrace' en de kaders voor het eerste Uitvoeringsprogramma 2022-2027 medio 2022 vastgesteld. Op basis daarvan wordt een jaarlijks Jaarplan vastgesteld, met daarbij behorende werkbegroting.

Het Alliantiebestuur is opdrachtgever richting de Programmadirecteur en het Programmabureau. Het Programmabureau zorgt voor het opstellen, het laten uitvoeren en de monitoring van het Jaarplan. Daarbij jaagt het Programmabureau aan, coördineert, brengt partijen bij elkaar en zorgt voor opvolging van de gemaakte afspraken. Dat alles binnen de door het Alliantiebestuur vastgestelde kaders.

Het Programmabureau legt middels de Monitorings- en verantwoordingsrapportage verantwoording af over het verloop van de vastgestelde afspraken in het Jaarplan.

Opzet en frequentie rapportage

Het Programmabureau maakt 2 maal per jaar – in de maanden april en september – een Monitorings- en verantwoordingsrapportage op. Dit geschiedt o.a. op basis van de inhoudelijke- en financiële voortgangsinformatie welke door de partnerorganisaties verstrekt is. Daarnaast zal het Programmabureau in samenwerking met de OU monitoringsdata verzamelen en in de rapportage verwerken. Het betreft derhalve zowel een inhoudelijke- alsook een financiële rapportage, waarbij deze voor alle partners binnen het programma een eenduidige inhoud zal hebben.

De rapportage van april zal het karakter hebben van een verantwoordingsrapportage over het afgelopen jaar; de rapportage in september zal het karakter hebben van een voortgangsrapportage op de uitvoering van het huidige jaar.

De rapportage zal aangeboden worden aan het Alliantiebestuur, waarna deze aan alle partnerorganisaties verstrekt zal worden.

Monitoring Programmabureau medio 2024

De eerste helft van 2024 kon het Programmabureau met een complete bezetting haar coördinerende, aanjagende en bij elkaar brengende activiteiten van het bureau volledig ontplooiën. Netwerken zijn versterkt, stuurgroepen en werk- c.q. projectgroepen met partners functioneren naar tevredenheid.

Begin 2024 werden de definitieve subsidiebeschikkingen ontvangen voor de rijkssubsidie van €19,8 mln. middels de SPUK Kansrijke wijk voor de uitvoeringsperiode 2023-2025. De daadwerkelijke uitvoering van deze regeling werd langs de diverse lijnen krachtig opgepakt.

De belangrijkste activiteiten van het programmabureau in de 1ste helft van 2024 waren:

- Coördineren interventies Jaarplan 2024;
- Onderhouden en activeren netwerkorganisatie met partners;
- Programmasturing middels stuurgroepen en werk- c.q. projectgroepen per themalijn;
- Activeren bewoners/ bevorderen bewonersparticipatie;
- Afspraken maken over de uitvoering en besteding van de SPUK Kansrijke Wijk middelen
- (Mede)organiseren Roda Run op 28 juni 2024;
- De Academie voor Stedelijke en Sociale Ontwikkeling organiseerde in de 1ste helft van 2024 een tweetal symposia:
 - op 15 april een symposium met als thema 'Bestaanszekerheid in werk en wijk';
 - op 5 juli een symposium met als thema 'Concentratie van Armoede';
- organiseren en begeleiden diverse werkbezoeken aan Heerlen-Noord, oa. van Koning Willem-Alexander in februari 2024;
- Uitvoeren diverse overlegvormen, o.a. Alliantiebestuur en Alliantieraad;
- Actief participeren in landelijk Stedelijk Vernieuwingsgebieden-overleg.

Inhoudelijke verantwoording Jaarplan NPHLN medio 2024

De navolgende resultaten werden per medio 2024 behaald met betrekking tot de in het Jaarplan 2024 geformuleerde interventies.

Voor de financiële realisatie op deze interventies wordt verwezen naar de bijlage Monitoring financieel medio 2024 Jaarplan NPHLN.

Thema 1. Talentontwikkeling en gezondheid

Doelen: A. Ieder kind in Heerlen-Noord (-9 mnd. tot 2 jaar) gaat kansrijk van start

B. Ieder kind kan gebruikmaken van een intensief en passend taal- en ontwikkelaanbod

C. Alle kinderen en jongeren kunnen hun talenten ontwikkelen in verrijkt onderwijs

D. Ouders/verzorgers zijn veerkrachtig in staat hun kinderen gezond te laten opgroeien

E. Het aandeel kinderen en jongeren in Heerlen-Noord dat zich mentaal en fysiek gezond voelt, groeit naar het Nederlands gemiddelde.

In de box

In de pilot zijn 10 gezinnen bezocht met In de box. De evaluatie wordt opgesteld en wordt meegenomen in de uitbreiding. Eind 2024 wordt het uitgebreid naar 100 gezinnen in de focuswijken.

Droommoeders

De werkgroep is samengesteld en hierin worden stappen gezet met het opstarten van de aanpak van Droommoeders (een project dat heeft gelopen in Maastricht).

Vanuit de werkgroep is contact gelegd met welzijnsorganisatie Trajekt, één van de betrokken partijen bij Droommoeders in Maastricht. Na de zomer komt Trajekt samen met andere betrokken partijen aan de werkgroep vertellen hoe de aanpak er in Maastricht uitzag en wat dat heeft opgeleverd.

Over de financiering lopen gesprekken met het vermogensfonds FNO en het gezinspanel van FNO heeft een bezoek gebracht aan Heerlen-Noord.

Seksuele vorming

Met alle primair onderwijs scholen in Heerlen-Noord is er een gesprek geweest over het aanbod op school op het gebied van seksuele vorming en ervaren barrières hierin. Naar aanleiding van deze gesprekken wordt er in de werkgroep gekeken op welke manier scholen het beste kunnen worden ondersteund in het aanbieden van seksuele vorming.

Verkenning integrale wijkcentra

Ouder- en kindcentrum (Sjpruutcafés): de Sjpruutcafés zijn als ontmoetingsplek nu geopend voor (toekomstige) ouders van kinderen tot en met 4 jaar. Voorheen was dit tot en met 2 jaar.

Sportcentrum: met Sporting Heerlen en Groene Ster is er vormgegeven aan het opstarten van een pilot met een initiatievencoördinator die evenementen gaat organiseren op de sportclubs en maatschappelijke loketten gaat verbinden met de club.

Gezondheidscentrum: Hoensbroek is één van de vijf Zuid-Limburgse pilotwijken waar in het najaar wordt gestart met de implementatie van PlusWijken.

Gezinsgericht werken

inzet SCHUNCK:

Bestedingsvoorstel ontvangen voor 2 FTE gezinsconsulenten taal. Inhoudelijk in overeenstemming met oorspronkelijke aanvraag. Inzet beoogd vanaf oktober '24 t/m juni '26.

inzet POVH (en vanuit de gedachte van VVE-koppel 'meelifkend' Movare en Innovo):

Bestedingsvoorstel ontvangen voor de intensivering van het programma VVE-thuis. Op korte termijn afstemming met POVH (daarna pas inhoudelijk te beoordelen). Inzet voor de schooljaren '24/'25 en '25/'26.

inzet Alcander/JENS:

Akkoord alliantiebestuur op additionele inzet schoolmaatschappelijk werk (SMW) op scholen in Heerlen-Noord (op weekbasis 150 uur in PO en 90 uur in VO). Collegevoorstel ter behandeling na zomerreces. Inzet voor de schooljaren '24/'25 en '25/'26 en gedurende de eerste helft van 2024 is in bezetting al richting het beoogde uren aantal opgebouwd. Juni '24 een algemene kick-off van deze inzet gehad met vertegenwoordigers van Alcander/JENS, de SMW'ers en vertegenwoordigers van de PO- en Vo-scholen.

Bevordering deelname voorschoolse educatie

inzet POVH:

Bestedingsvoorstel ontvangen voor de intensivering van de toeleiding door 'team werving'. Inhoudelijk in overeenstemming met oorspronkelijke aanvraag en inzet akkoord. Inzet voor de schooljaren '24/'25 en '25/'26.

verlagen mogelijk financiële drempels:

Nog af te stemmen met gemeente Heerlen op welke wijze dit streven het best te realiseren is.

Gezamenlijke training en coaching

inzet Movare en Innovo (en vanuit de gedachte van VVE-koppel 'meelifkend' POVH):

De beschikbare bedragen per onderwijsstichting en verdeling op schoolniveau zijn door de stuurgroep Leren akkoord bevonden en binnen het werkveld gecommuniceerd incl. uitgebreide inhoudelijke toelichting. Direct na de zomervakantie start 1 Projectcoördinator (in de rol als projectleider Jonge Kind) de inhoudelijke afstemming op VVE-koppelniveau (voor- en vroegschool gezamenlijk). Inzet is mogelijk gedurende de periode van de schooljaren '24/'25 en '25/'26.

Extra beroepskrachten in de vroegschool

inzet Movare en Innovo:

De beschikbare bedragen per onderwijsstichting en verdeling op schoolniveau zijn door de stuurgroep Leren akkoord bevonden en binnen het werkveld gecommuniceerd incl. uitgebreide inhoudelijke toelichting. Direct na de zomervakantie start 1 Projectcoördinator (in de rol als projectleider Jonge Kind) de inhoudelijke afstemming met de basisscholen. Inzet is mogelijk gedurende de periode van de schooljaren '24/'25 en '25/'26.

Meer beschikbare peuterplekken

inzet POVH:

Bestedingsvoorstel ontvangen voor de inzet van BBL'ers t.b.v. het realiseren van extra peuterplekken. Inhoudelijk in overeenstemming met oorspronkelijke aanvraag (moet nog naar alliantiebestuur). Inzet voor de schooljaren '24/'25 en '25/'26.

Uitvoering coördinatie hoofdopgave Jonge Kind

Uitvoeringskracht in een projectleidersrol. Voor Jonge Kind vanuit POVH. Inzet voor de schooljaren '24/'25 en '25/'26 en sinds april 2024 in voorbereiding; reeds een beperkt aantal uren inzetbaar geweest.

Krant van de Buurvrouw

Voorzetting van de beschikbaarstelling van kranten en de digitale groepsaccounts t.b.v. de e-papers (zoals sinds mei 2023). De gefaseerde uitrol van de e-papers binnen de gezinnen loopt.

De Limburger verzorgt gastlessen in klassen en infosessies voor de leraren en docenten op de scholen. Met de meest enthousiaste leerlingen wordt vervolgens een start gemaakt met de scholierenredactie.

De Limburger is een decentraal redactielokaal gestart in Heerlen-Noord. Het onderzoek dient nog inhoudelijk afgestemd te worden met de OU en UM.

Jan Terlouw Verhalenprijs

De planning is identiek aan voorgaand jaar en het project zal gedurende het najaar (okt-dec '24) uitgevoerd worden. SCHUNCK is de uitvoeringspartner.

Uitbreiding Rijke Schooldag

Binnen het PO starten 3 nieuwe scholen met een Rijke Schooldag (van 5 naar 8) en binnen het VO 1 (van 1 naar 2). Het betreft de basisscholen Frans Postma, Ganzerik en Wegwijzer en VO-school Yuverta.

De projectvoorstellen zijn ingediend en direct na de zomervakantie starten 2 Projectcoördinatoren (in hun rol als projectleider taal/geletterdheid en Rijke Schooldag voor respectievelijk PO en VO) de nadere inhoudelijke en organisatorische afstemming met de deze scholen.

Uitbreiding Leerorkest

Basisschool de Wegwijzer start met het Leerorkest en op 2 plekken wordt een naschools wijk talentorkest gestart.

Uitvoering coördinatie hoofdopgave Rijke Schooldag

Uitvoeringskracht in een projectleidersrol. Voor het PO vanuit Movare en voor het VO vanuit LVO. Inzet voor de schooljaren '24/'25 en '25/'26 en sinds mei/juni al (deels in opbouw) ingezet.

Aanvaardbare capaciteit schoolmaatschappelijk werk

Zie toelichting gezinsgericht werken (inzet Alcander/JENS).

Thema 2. Wonen en leefomgeving

Doelen: A. Het aandeel bewoners woonachtig in een passende, duurzame en betaalbare woning groeit naar het landelijk gemiddelde

B. De fysieke inrichting van Heerlen-Noord draag bij aan een gezonde leefomgeving

C. Bewoners zijn trots op hun buurt, de leefbaarheid stijgt naar het landelijk gemiddelde.

Aankoop en verduurzaming van woningen (VHF2023 en VHF2024)

Voor de aankoop en/of verduurzaming woningen is met succes een aanvraag gedaan bij het Volkshuisvestingsfonds (VHF2024/1) die maximaal gehonoreerd (ruim € 24 miljoen inclusief 30% matching gemeente) is en is een 2^e aanvraag (VHF2024/2) in voorbereiding. Samen met de eerder gehonoreerde aanvraag VHF2023 (€ 39 miljoen inclusief 30% matching gemeente) maakt dit dat er een substantieel bedrag beschikbaar is voor de aankoop en/of verduurzaming van particuliere woningen in Heerlen-Noord. Binnen gemeente Heerlen is afgelopen jaar daarom een programmamanager VHF aangenomen om de uitvoering hiervan ter hand te nemen.

Woonopgave Vrieheide en verduurzaming woningen Vrieheide

VHF2021 (€ 11,8 miljoen) wordt gebruikt voor de aankoop en/of verduurzaming van de 'witte woningen' in Vrieheide. Gemeente en NPHLN trekken hierin op met Weller Wonen en Wonen Limburg. Momenteel wordt gewerkt aan de aanpak van twee proefblokken die dit jaar afgerond

moeten worden. Een derde blok is nog in onderzoek. Na de aanpak van de proefblokken kunnen andere blokken worden aangepakt waar beide corporaties bezit hebben.

Transformatie Slakhorst

Met (extra) investeringen in openbare ruimte en beeldkwaliteit door Woonpunt, gemeente Heerlen en provincie Limburg (KLC-subsidie) wordt bij sloop-nieuwbouw van de wijk Slakhorst ingezet op het terugbrengen van de stedenbouwkundige en architectonische elementen van deze voormalige mijnkolonie/tuindorp.

Willemskwartier – Spoorsingel

Een gemeentelijk kwartiermaker is samen met onder meer Wonen Limburg bezig met planvorming. Wel wordt op korte termijn vergroening van het gebied aangepakt.

Flexwoningen Eikenderveld - MSP

Locatie Eikenderveld is afgevalen, in Schaesbergerveld worden 10 flexwoningen geplaatst door Wonen Limburg.

Bestrijding Energiearmoede

De rijksbijdrage (inclusief het deel specifiek voor de NPLV-gebieden) is ingezet voor een palet aan maatregelen waaronder witgoedregeling, lampenomruilactie, energiebespaarcoaches en energienip die afgelopen jaar wijk voor wijk zijn uitgerold en gepromoot.

Perspectief op Noord

Bureau Mecanoo van Francine Houben is aan de slag gegaan met het maken van een ruimtelijk perspectief voor Heerlen-Noord. In een interactief proces worden ondernemers, bewoners, onderwijs en maatschappelijke organisatie betrokken bij Heerlen-Noord en worden enkele ontwikkelperspectieven uitgewerkt die behulpzaam en leidend kunnen zijn bij de langjarige opgave van het programma Heerlen-Noord.

Bewonerskrachten

Inmiddels zijn in meerdere wijken van Heerlen bewonerskrachten actief; vrijwilligers die een oogje in het zeil houden en misstanden en/of klachten melden. Vier woningcorporaties en gemeente Heerlen zijn hierbij betrokken. Met financiële middelen uit de Regiodeal kan dit concept de komende jaren in nog meer wijken worden uitgerold.

Vergroening

Samen met Open Universiteit en gemeente Heerlen (Gezonde buitenruimte) is een onderzoek gestart naar groengebruik en -behoefte in kwetsbare wijken met onderzoeksmiddelen uit de SPUK Kansrijke wijk. Doel is om de resultaten straks te kunnen toepassen in de wijkenaanpak.

Buurtvergroeningsplan

Gemeente Heerlen werkt momenteel vergroeningsplannen uit voor Eikenderveld en Mariarade.

Bidbook Mijnkoloniën

Vijf corporaties met bezit van mijnkoloniën in Parkstad hebben samen met Regio Parkstad en NPHLN een bidbook opgesteld om de opgaven op het gebied van leefbaarheid, woningkwaliteit, verduurzaming, veiligheid en cultuurhistorische waarden van deze wijken zo goed mogelijk in kaart te brengen. Doel is om overheden en fondsen duidelijk te maken dat behoud van identiteit en erfgoed van deze wijken onmogelijk door de corporaties alleen gedragen kan worden.

Waardestelling wijken

Een cultuurhistorische waardenstelling van Meezenbroek is in opdracht van NPHLN gemaakt en opgeleverd; een document dat kan/moet helpen bij het maken van keuzes voor toekomstscenarios voor de wijk.

Samenstelling - instroom kwetsbare wijken

De cijfers m.b.t. tot kwetsbare instroom in Heerlen-Noord zoals gepresenteerd op de Academie voor sociale en stedelijke vernieuwing 'Concentratie van armoede' in juli van dit jaar laten weinig aan de verbeelding over. Met Wijkwijzer is een handelingsperspectief en kennisfundament voor de gemengde wijk opgesteld. Met BZK wordt momenteel bekeken of alle mogelijke instrumenten optimaal worden gebruikt om deze instroom in te perken en wat er mogelijk nog meer nodig is.

Citydeal fiets

In het kader van deze citydeal wordt gewerkt aan een voorstel om een vliegwiëlbudget (€75.000) aan te vragen met als doel bereikbaarheid banen vergroten door stimulering fietsgebruik. Samen met BVS, Medtech en gemeente Heerlen.

Thema 3. Werk en bestaanszekerheid

Doelen: A. Het aandeel mensen in de bijstand in Heerlen-Noord daalt naar het landelijk gemiddelde
B. Het aandeel werkende armen in Heerlen-Noord daalt naar het landelijk gemiddelde.

Toestroom naar werk - Bovengrondse Vakschool

In het kader van de Programmalijn Werken is ingaande 1 juni extra uitvoeringskracht aan het programmateam NPHLN toegevoegd. De opdracht is om de positie van de Bovengrondse Vakschool te versterken als de plek waar je komt om een vak te leren, mensen te ontmoeten en werknemers te zoeken. Dit moet leiden tot meer kandidaten die bij de BVS aan de slag gaan en dit moet ertoe leiden dat de BVS meer naar buiten treedt. Dit gaat de BVS o.a. doen door meer dienstverlening en activiteiten te ontplooiën in de (focus)wijken en op andere vindplaatsen in de wijk, zoals de sportclubs.

De tijdelijke inzet van deze uitvoeringskracht leidt eind 2024 tot een plan waarin de verschillende mogelijkheden, betrokken partijen, te zetten stappen, deadlines en financieringsstromen worden beschreven, zodat deze op korte, middellange en lange termijn kunnen worden uitgevoerd. Acties die op korte termijn in werking kunnen worden gezet zullen in de tweede helft van 2024 al worden opgestart.

Bestaanszekerheid

Vroegsignalering en preventie

- Uitwerken doorlopende leerlijn van basisonderwijs naar VO en MBO met lespakketten over de onderwerpen 'armoede uit de taboesfeer', 'leren omgaan met geld' en 'voorkomen van schulden' (kosten worden nader onderzocht);
- Intensiveren telefonische klantcontacten middels Certin waardoor vervolgacties zoals huisbezoeken zullen toenemen, met als doel het eerder signaleren van schuldhelpvragen (kosten 2024: €63K, kosten 2025: €88K);
- Aansluiten bij FinBuddy zodat alle maandelijks vaste lasten kunnen worden afgeschreven op de dag ná het ontvangen van inkomen, met als doel het creëren van structuur en het voorkomen van overbesteding. Systeem is toegankelijk voor alle Heerlenaren; communicatie wordt gericht op specifieke doelgroep (kosten 2024: €8,5K, kosten 2025: €10K).

Ondersteuning specifieke doelgroepen

- Oprichten Jongeren Perspectief Fonds, waarmee schuldeisers van +- 25 jongeren tot 27 jaar een betalingsvoorstel tegen finale kwijting wordt gedaan. Saneringsbedrag wordt ter beschikking gesteld onder voorwaarde van een maatschappelijke tegenprestatie, afhankelijk van het begeleidingstraject van de jongere (kosten 2024: €52K, kosten 2025: €67K);
- Opzetten en aansluiten bij Het Bouwdepot: basisinkomen voor jongeren tussen de 18 en 20 jaar met een problematisch jeugdzorgverleden en zonder (t)huis. Zij ontvangen een jaar

lang een maandelijkse schenking ter hoogte van €1150,- met de juiste begeleiding, zodat zij kunnen en leren bouwen aan hun toekomst (kosten: €15,7K per deelnemer per jaar);

Bestaande voorzieningen intensiveren/uitbreiden

- Momenteel nog geen bestedingsvoorstellen.

Thema 4. Leefbaarheid en veiligheid

Doelen: A. Het aandeel bewoners woonachtig in een sociaal veilige buurt stijgt naar het landelijk gemiddelde

B. Bewoners zijn weerbaar tegen georganiseerde en ondermijnende criminaliteit.

Zorg- en Veiligheidscentrum

In maart 2024 is gecommuniceerd dat het Zorg- en veiligheidscentrum op de initieel bedachte locatie in Hoensbroek (voormalig politiebureau) vanwege juridische risico's en hoger voorziene kosten niet doorgaat. Daarop is geschakeld naar een alternatieve locatie, die eveneens in het centrum van Hoensbroek is gelegen en geschikt is bevonden. Na een akkoord met de eigenaar start de verbouwing. De geplande opening is daarvan afhankelijk, maar vooralsnog is de verwachting dat Q1 2025 haalbaar is. Verder zijn de partners die in het Zorg- en veiligheidscentrum een plek gaan krijgen meegenomen in de ontwikkelingen en zijn ze betrokkenen in het verder vormgeven van de opzet van het centrum.

Buurtbemiddeling

Buurtbemiddeling is geïmplementeerd, wordt door wijkmedewerkers ingezet en is halverwege 2024 ondergebracht bij Buurteams Heerlen.

CPTED

In februari heeft een verdiepingsdag plaatsgevonden over CPTED (Crime Prevention Through Environmental Design) met projectleiders, gebiedsregisseurs, buurtconsulenten, stedenbouwkundigen, regisseurs sociale veiligheid en stadsingenieurs van de gemeente. Een tweede verdiepingsdag staat gepland in september. Een CPTED adviseur is aangesteld en opgeleid, in juli heeft hij de post-HBO CPTED niveau 1 afgerond. De te analyseren gebieden zijn geselecteerd, er is een start gemaakt met de eerste CPTED-analyses.

Structurele verankering Sociaal Veilig

Sinds maart is dankzij de aanvullende Regiodeal financiering de aanpak Sociaal Veilig dekkend voor heel Heerlen-Noord. Er zijn vier leefbaarheidsoverleggen en vier casuïstiekoverleggen ingericht voor de gebieden: Hoensbroek, Heerlen-Stad Noord, Vrieheide en Heerlerheide. Aanvullende

partners zijn toegevoegd aan de samenwerking, zoals de GGD, Vangnet/Bemoeizorg Mondriaan en het VISTA college. In de aanpak werken inmiddels meer dan 150 frontline professionals intensief samen. Binnen de casuïstiekoverleggen zijn sinds de start in 2021 t/m april 2024 meer dan 370 casussen integraal opgepakt. Daarnaast zijn er een Samen in de buurt – punt ingericht in de Hoofdstraat-Hoensbroek. Een aantal andere Samen in de buurt – punten zijn in voorbereiding.

We monitoren de politiecijfers maandelijks en zien in onze focusbuurten een dalende trend aan meldingen. Voor GMS een daling van 17% in 2023 ten opzichte van peiljaar 2020 (voordat we zijn gestart). Maria Gewanden Terschuren (Kasteelbuurt en Hoofdstraat-West) een daling van 19% en voor Vrieheide-de Stack een daling van 21%. We zien ook vanuit de praktijk, de straat, dat de aanpak effect heeft. In de focusbuurten zijn de excessen minder groot, bewoners spreken bijvoorbeeld uit dat het rustiger is qua ordeverstoringen.

Ondanks alle inspanningen zien we in verschillende buurten in Heerlen – Noord dat het verbeteren van de leefbaarheid een zaak van de lange adem is, zoals bleek uit situaties in Hoensbroek Centrum, Hoofdstraat-west, De Passart en Eikenderveld. Sommige functies (woonzorg-concepten) in de wijk stuiten op verzet of veroorzaakt de aanwezigheid van verwarde personen onrust in de buurt. Enerzijds is de maat vol qua overlast en anderzijds is het eveneens de taak van gemeente en partners om te voorzien in dergelijke voorzieningen.

Doorbraakmethode/Citicess

Een multidisciplinair doorbraakteam is ingericht met medewerkers van de Toegang, Buurtteams, Inkomen, Sociaal Veilig en de GGD. Het team is opgeleid in de doorbraakmethode, een maatwerkroute is ingericht en er zijn twee gezinscoaches aangesteld. Per 1 juni en 1 juli zijn zij gestart met hun werkzaamheden. Per juli is de aanpak bij 9 gezinnen van kracht, hierbij is voor zeven gezinnen een doorbraakplan opgesteld, voor vijf gezinnen is sprake van inzet van een gezinscoach. De eerste doorbraken zijn behaald. Twee gezinnen zijn geholpen aan een nieuwe woning in samenwerking met Weller, Vincio en Loket Housing. Twee uithuiszettingen zijn voorkomen in samenwerking met Woonpunt en driemaal is de bijstand op orde gebracht. Aanvullende aanspraak op beschikbare middelen is wenselijk, hiervoor is een bestedingsvoorstel ingediend.

Preventie met Gezag (PMG)

Lijn 1 Pro-actie en signaleren

Momenteel is er een jeugdboa en een coördinerend jeugdboa actief. In het najaar vullen we dit aan met twee jeugdboa's.

Lijn 2 Voorkomen

Aan Bureau HALT, Bureau Jeugdzorg, JENS en William Schrikker zijn subsidies verleend voor preventieve interventies in de wijk, zoals de programma's 'Straatkracht', 'Kansrijk' en de inzet van specialistisch jongerenwerk.

Lijn 3 Aanpakken

Het Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad voert regie over de Integrale Jeugd Aanpak Parkstad. Verder start in oktober de pilot een jongerenrechtbank op twee scholen gericht op herstelrecht.

Lijn 4 Daadkrachtig informatie gestuurd samenwerken

In Q3 start de interventie Crimelabs. Eindejaarstudenten van de opleiding beveiliging en handhaving adviseren over de aanpak van jeugd- en veiligheidsvraagstukken.

Monitoring

De OU geeft uitvoering aan de onderzoeksopdracht van Preventie met Gezag.

Programmateam

Het programmateam is op sterkte.

Digitale Veiligheid en weerbaarheid (Spuk Kansrijke Wijk)

In het najaar start bij JENS een digitale jongerenwerker via de SPUK-gelden.

Bewonersbetrokkenheid en burgerparticipatie

Frisse Wind

Frisse Wind heeft tientallen initiatieven uit Heerlen-Noord ondersteund en begeleidt en daarmee de kennis, kunde, het zelfvertrouwen en organisatievermogen van inwoners van Heerlen-Noord versterkt. Najaar 2024 leveren zij een voortgangsrapportage aan met uitgebreide cijfers en statistieken. Daarnaast leveren zij ook eind dit jaar 10 nieuwe informele leiders aan die tot de bewonerscoalitie kunnen toetreden.

Uitbouw bewonersbetrokkenheid

Op 14 en 15 december 2024 staat Kerst in Kasteel Hoensbroek gepland dat vorig jaar bijna 10.000 bezoekers ontving. Dit jaar is de productie eerder gestart en zorgen we enerzijds voor een nog inhoudelijker programma (met o.a. het Leerorkest, het debat voor scholieren, een lezing van vermaard architecte Francine Houben en nog veel meer) én werken we samen met Alliantiepartners om het maximale uit het evenement te halen. Denk bijvoorbeeld aan het werven van nieuwe deelnemers aan het mensontwikkelbedrijf 'de Bovengrondse Vakschool'.

Bewonerscoalitie betrekken bij Alliantieraad

Middels een verkiezingsavond waar zo'n 14 bewoners aan deelnamen kozen zij twee vertegenwoordigers uit hun midden voor in de Alliantieraad. Marion van der Oord en Kim Hooiveld nemen deel aan de Alliantieraad vergaderingen en vertegenwoordigen daarmee de bewonerscoalitie en geven zo de bewoners een stem binnen de Alliantie Heerlen-Noord.

Monitoring

Monitoring is een vorm van evaluatie waarbij je na invoering van beleid of wetgeving inzicht probeert te krijgen in de voortgang van de uitvoering en doelrealisatie om waar nodig te kunnen bijsturen. Bij ex post evaluatie gaat het om het beoordelen van een voorstel na verloop van tijd op effectiviteit en efficiëntie. In het NPHLN gaat het dus om het krijgen van inzicht in de voortgang en doelrealisatie van de programmadoelen en -interventies.

1 missie, 12 doelen

Het programma Heerlen Noord kent 1 missie en 12 doelen. Hieronder een overzicht van die missie en doelen.

Missie	De volgende generatie jeugd groeit gezonder op, heeft betere ontwikkelkansen, heeft meer werkperspectief en een fijnere leef- en woonomgeving.
1.	Het aandeel bewoners woonachtig in een passende, duurzame en betaalbare woning groeit naar het landelijk gemiddelde.
2.	De fysieke inrichting van Heerlen-Noord draagt bij aan een gezonde leefomgeving.
3.	De bewoners zijn trots op hun buurt, de leefbaarheid stijgt naar het landelijk gemiddelde.
4.	Het aandeel mensen in de bijstand in Heerlen-Noord daalt naar het landelijk gemiddelde.
5.	Het aandeel werkende armen in Heerlen-Noord daalt naar het landelijk gemiddelde.
6.	Ieder kind kan gebruik maken van een intensief taal- en ontwikkelaanbod.
7.	Alle kinderen en jongeren kunnen hun talenten ontwikkelen in verrijkt onderwijs.
8.	Bewoners zijn weerbaar tegen georganiseerde criminaliteit.
9.	Het aandeel bewoners woonachtig in een sociaal veilige buurt stijgt naar het landelijk gemiddelde.
10.	Ouders/verzorgers zijn veerkrachtig in staat hun kinderen gezond te laten opgroeien.
11.	Ieder kind in Heerlen-Noord gaat kansrijk van start.
12.	Het aandeel kinderen en jongeren dat zich mentaal en fysiek gezond voelt, groeit naar het landelijk gemiddelde.

De 12 doelen dienen verder geoperationaliseerd te worden aan de hand van één of meerdere indicatoren. Het meest heldere voorbeeld is doel 4: het aandeel mensen in de bijstand in Heerlen-Noord daalt naar het landelijk gemiddelde. Dit doel is eigenlijk een indicator op zich. Dus vrij gemakkelijk te operationaliseren.

Moeilijker is het om bijvoorbeeld het doel 'Ieder kind in Heerlen-Noord gaat kansrijk van start' te operationaliseren. Na overleg met Rijk en Centraal Bureau voor de Statistiek is gekozen om de een set van 15 indicatoren te gaan gebruiken om dit doel te monitoren.

Uiteindelijk is een lijst van ongeveer 100 indicatoren tot stand gekomen op basis waarvan het vertrekpunt, de nulmeting, in beeld kan worden gebracht. Daarbij is tevens gekeken naar inzicht in de ontwikkeling van de afgelopen jaren. Dan gaat het over de periode 2018-2023. Voor het NPHLN is de stand van zaken per 01-01-2023 het vertrekpunt. Om eventuele trendbreuken te kunnen herkennen is de ontwikkeling in de afgelopen 5 jaar van groot belang. Complicerende factor voor een deel van de indicatoren vormt de coronaperiode. Dit kan namelijk ook een trendbreuk hebben

veroorzaakt. In bijlage 1 is een overzicht van de kernindicatoren opgenomen. Dit zijn de belangrijkste indicatoren voor de monitoring.

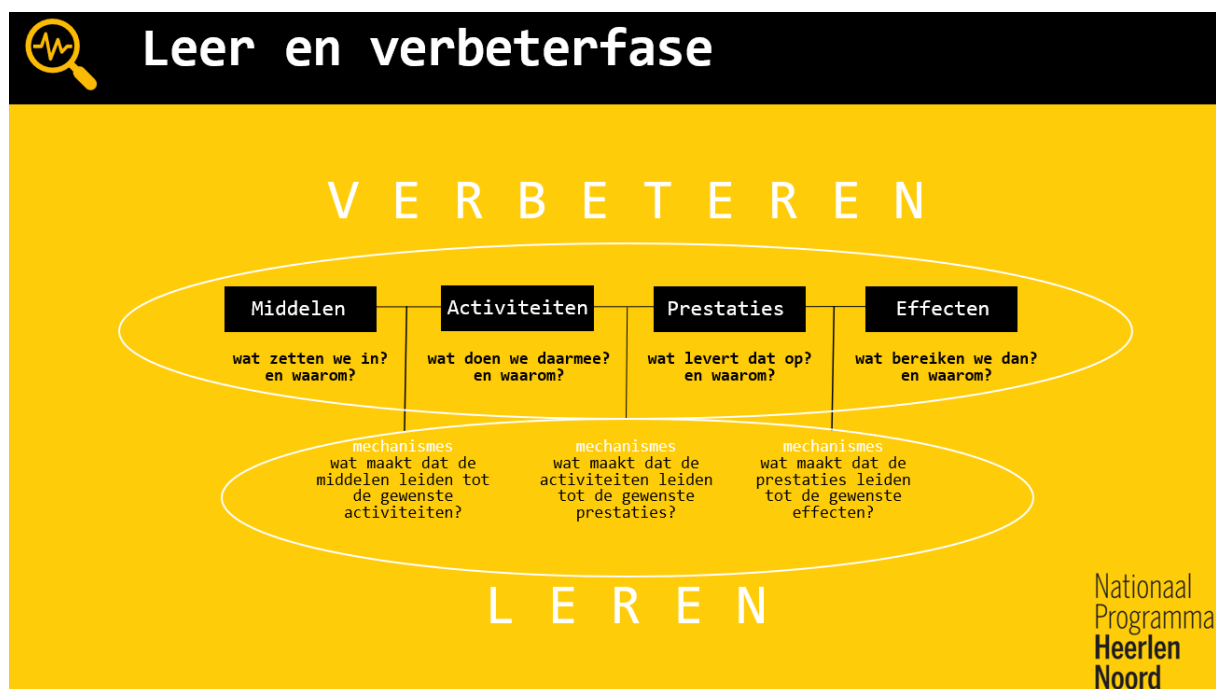
Monitor Nationaal Programma Heerlen Noord (CBS)

In juni is de eerste versie van het dashboard voor het programma de Monitor Nationaal Programma Heerlen Noord beschikbaar gekomen. Het CBS heeft hier voor iedere programmalijn 1 of meerdere indicatoren opgenomen voor Heerlen-Noord, Heerlen-Zuid, Heerlen en het referentiegebied voor het programma Nederland. Het is nadrukkelijk een groeimodel. Zo komen eind dit jaar indicatoren beschikbaar die ingaan op 'onder advisering' in het onderwijs en begin volgend jaar meer inzicht in de duurzame uitstroom uit de bijstand.

Het dashboard is te raadplegen via dashboards.cbs.nl.

Voortgang van de interventies

Naast de monitoring van de doelbereiking gaat het ook de monitoring van de voortgang op de interventies. In het NPHLN hanteren we onderstaand schema voor die monitoring.

In het schema is een helder proces opgenomen waarin de input (middelen), de throughput (activiteiten), de output (prestaties) en de outcome (effecten) zijn opgenomen. De monitoring op al deze onderdelen van een interventie moeten leiden tot het verbeteren van dat proces en met als resultaat dat ook de effectbereiking verbeterd.

In het onderste deel van het schema gaat het over de zogenaamde mechanismes. Dit zijn die 'dingen' die verklaren waarom de middelen leiden tot de gewenste activiteiten, de activiteiten op hun beurt weer leiden tot de gewenste prestaties en als laatste waarom de prestaties leiden tot de gewenste effecten.

In onderstaand voorbeeld is dit schema uitgewerkt voor de interventie: 'meer peuters naar de peuteropvang'.

Zoals het bovenstaande schema laat zien gaat het dus om aantallen zoals: het aantal ingezette plusfunctionarissen (in uren), het aantal keer dat een gesprek gevoerd is, het aantal kinderen dat naar de peuteropvang gaat etc. In het onderste deel van het schema zijn al een aantal eerste uitkomsten te zien als het gaat over deze interventie en de werkende mechanismes.

Voor iedere interventie zal een dergelijk schema worden opgesteld en de bijbehorende indicatoren worden bijgehouden.

Samenwerking met de OU

Om tot een gedegen data-analyse, onderzoeksopzet en effectmeting voor het programma NPHLN te komen is de samenwerking aangegaan met de OU (en andere kennisinstellingen). Concreet heeft de OU een monitoringsteam opgezet van 2,8 FTE. Dit team is in 2022 van start gegaan (zie ook hieronder voor een toelichting op de samenwerking met de OU).

In 2021 is het programmabureau NPHLN samen met de OU gestart met het project VERLICHT. Binnen het project wordt een nieuwe monitoringsbenadering ontwikkeld. Over de jaren en decennia dient exponentieel sneller in zicht worden verkregen over de werkingsmechanismen van de geïmplementeerde interventies. Het monitoringsapparaat bestaat uit de volgende onderdelen:

- I. Overzicht in de netwerken en aannames die sleutelfiguren hebben over de dynamieken en ontwikkelingen in Heerlen-Noord en de werkzame elementen van mechanismen van de interventies.
- II. Koppeling van indicatoren aan enerzijds de aannames, om te leren wat werkt en waar nog ruimte is voor verbetering, en anderzijds de doelen en subdoelen, om de vinger aan de pols te houden en zo nodig bij te sturen (met de kennis die wordt verworven door voortdurend aannames te monitoren).
- III. Data visualisaties en dashboards die slim een selectie van monitoringsinformatie toegankelijk maken voor professionals, bestuurders en inwoners. Op deze manier kan VERLICHT aan de

voorkant begrijpelijke informatie en overzichten presenteren, terwijl aan de achterkant het volledige complexe systeem in kaart wordt gebracht zonder dat concessies hoeven te worden gedaan dit begrijpelijk te houden voor eenieder.

- IV. Een database bestaande uit een serie 'living' systematische reviews waarin de wetenschappelijke literatuur in kaart wordt gebracht om specifieke vragen te beantwoorden.

Het projectteam heeft dan ook de volgende hoofdtaken:

- a) Het voeren van interviews met burgers, professionals en andere actoren en belanghebbenden in Heerlen Noord. De informatie uit deze interviews worden opgeschoond en geanonimiseerd op basis van transcriptie. Daarna worden deze transcripten opgeschoond met de Qualitative Network Approach (QNA).
- b) Enerzijds het zoeken, selecteren, en importeren van indicatoren en het begeleiden van eventuele extra metingen, en anderzijds het koppelen van deze indicatoren aan aannames die uit interviews naar voren komen.
- c) Het ontwikkelen van rapportages, datavisualisaties, en een dashboard om de informatie te ontsluiten.
- d) Het opzetten en uitvoeren van een serie gerelateerde living systematische reviews om concrete vragen uit Heerlen-Noord over de wetenschappelijke state of the art met betrekking tot patronen, processen, mogelijke interventies, mechanismen, en determinanten.

VERLICHT voert dus zelf geen interventies uit en neemt ook geen monitoring over die al plaatsvindt. VERLICHT interacteert wel met beide, door in beeld te brengen welke aannames over werkingsmechanismen, dynamieken en patronen er bestaan, te helpen bepalen welke we willen verifiëren, indicatoren uit bestaande data koppelen om die verificaties mogelijk te maken, en waar nodig aanvullende monitoring te voorzien of met alliantiepartners en andere partijen te overleggen of bestaande monitoring kan worden uitgebreid.

De meerwaarde en ook de complexiteit van VERLICHT zit in de verbinding van data en inzichten over alle domeinen heen gedurende de generatielange aanpak. Hierdoor wordt het complexe systeem dat Heerlen-Noord is integratief in kaart gebracht, wat inzicht geeft en gerichtere interventies mogelijk maakt.

Praktische inrichting

De komende jaren zullen vele onderzoeks- en uitvoeringsactiviteiten worden gestart en uitgevoerd in Heerlen Noord. Om te voorkomen dat de mensen die in het gebied wonen en werken overprikkeld raken, zullen twee 'loketten' worden ingericht. Een activiteitenloket dat het overzicht houdt over interventies, preventieprogramma's, en gerelateerde onderzoeksactiviteiten. En een dataloket dat tot doel heeft om de monitoringsactiviteiten en de dataverzameling te stroomlijnen, onnodig dupliceren te voorkomen, en toegang tot beschikbare data voor partners en betrokkenen te vergroten.

Het activiteitenloket voorkomt dus overvraagde inwoners en organisaties, faciliteert de toegang tot partners in het gebied, registreert activiteiten en coördineert met het dataloket. Het activiteitenloket wordt getrokken door het programmabureau. Het dataloket door de OU.

Bijlage 1

Dashboards	
1.	Verhuizingendashboard
2.	Bijstandsmonitor
3.	Dashboard schooladviezen
4.	Dashboard onderwijsachterstanden
Indicatorenlijst	
5.	Aantal inwoners naar leeftijd, geslacht, herkomst, woonduur etc.
6.	Aantal huishoudens naar huishoudenssamenstelling, gezinsv
7.	Aantal woningen naar type, WOZ, bouwjaar en gemiddeld stroom- en gasverbruik
8.	Aantal leerlingen in PO en VO
9.	Energiearmoede (breed gedefinieerd) naar type eigenaar
10.	Woonquote (totale woonlasten als percentage van het besteedbaar inkomen)
11.	Aantal werkende armen naar bron van inkomen, leeftijd etc.
12.	Aandeel 16 tot 23-jarigen met een startkwalificatie
13.	Formele kinderopvang naar aantallen en uren
14.	Aantal personen (19 - 45 jaar) met problematische schulden
15.	Aantal personen (19 - 45 jaar) met psychische problemen
16.	Vrouwen (19 - 45 jaar) die roken
17.	Personen (19 - 45 jaar) met (heel) veel stress
18.	Zwangere vrouwen met psychische of psychiatrische problemen
19.	Zwangere vrouwen met problematische schulden in jaar van bevalling
20.	Zwangere vrouwen in een zeer kwetsbare situatie
21.	Zwangere vrouwen waarbij zwangerschapsbegeleiding na 10e week is gestart.
22.	Zwangere vrouwen dat op enig moment in zwangerschap rookt
23.	Aandeel pasgeborenen met een laag geboortegewicht
24.	Vroeggeboorten
25.	Geen kraamzorg
26.	Uithuisplaatsing van het kind voor het tweede levensjaar
27.	Kinderen geboren in een gezin met problematische schulden
28.	Ouders die te maken hebben met psychische of psychiatrische problemen
29.	Kinderen geboren in een gezin in een zeer kwetsbare situatie
30.	Aantal verdachten (uitsplitsen naar leeftijd)
31.	Aantal geregistreerde (type) misdrijven? HL-N t.o.v. benchmarkgebieden
32.	Aantal HALT-jongeren (verwezen n.a.v. overtreding of misdrijf)
33.	Aantal kinderen dat gebruik maakte van enige vorm van Jeugdzorg
34.	Veiligheidsmonitor
35.	Jonge aanwas risicoprofielen, Zicht op ondermijning

Besluit Alliantie-bestuur, vergadering 3 oktober 2024

Vaststellen voorliggende Monitoringsrapportage medio 2024 en ter kennis brengen van deze rapportage aan de partners binnen het programma.

Bijlage: Monitoring financieel medio 2024 Jaarplan NPHLN